

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 15 kwietnia 2014 r.

PS-Pi.431.2.2014.1

Pan
Piotr Krzysztof Głowski
Prezydent Miasta Piły

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 885.) oraz § 13 Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Piła w dniach od 19 do 27 lutego 2014 r. została przeprowadzona w Urzędzie Miasta Piły kontrola w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynikającego z Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Piła na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadziła, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.76.2014.1 z 11 lutego 2014 r., Iwona Palicka, starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-Pi.431.2.2014.1 z 11 lutego 2014 r.

Celem kontroli była ocena jednostki kontrolowanej w aspekcie wywiązywania się z zawartego z Wojewodą Wielkopolskim Porozumienia, prawidłowości realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, prawidłowości wykorzystania

otrzymanej dotacji, prawidłowości rozliczenia się z przyznanymi środkami, a także zbadanie rzetelności kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych sześciu nieprawidłowości i trzech uchybień, funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze określonym celami kontroli.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

21 stycznia 2013 r. Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Marię Krupecką – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł Porozumienie z Gminą Piła, reprezentowaną przez Krzysztofa Szewca – Zastępcę Prezydenta Miasta Piły, w sprawie realizacji w 2013 r. programu wieloletniego pod nazwą „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”. Do ww. Porozumienia zawarto jeden aneks. Kwota dotacji celowej dla Gminy Piła na realizację Programu w 2013 r. wyniosła 1 923 970,00 zł. W ramach przyznanej dotacji nie wyodrębniono kwot przeznaczonych na utworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowóz posiłków. Stwierdzono, że kwotę przedmiotowej dotacji wprowadzono do budżetu Gminy Piła.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, pomoc państwa w przedmiotowym zakresie może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182). W art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* wskazano, iż rada gminy może podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego, o którym mowa w ust. 1. Ponadto, zgodnie z art. 6 cytowanej ustawy, pomoc w formie posiłku może być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium, o którym mowa w art. 5. Stwierdzono, że Gmina Piła w 2013 r. nie skorzystała z możliwości zwiększenia kręgu odbiorców pomocy w zakresie dożywiania poprzez podjęcie uchwały podwyższającej kryterium dochodowe przy przyznawaniu tej pomocy oraz uchwały w zakresie udzielania odpłatnej pomocy w formie posiłku.

Jednostką realizującą Program na terenie Gminy Piła był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, zwany dalej „MOPS”.

Obowiązujące przepisy dopuszczają możliwość udzielania w ramach Programu trzech form pomocy, tj. posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że w 2013 r. w Gminie Piła udzielano pomocy w dwóch formach:

    H w formie posiłku,

    H w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności, w tym w formie pieniężnej i niepieniężnej - w postaci bonów uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach.

Kontrola wykazała, że poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w Gminie Piła wyniósł 54,76 %, co nie sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie posiłków wykazała, że przedmiotowa pomoc przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Poddane badaniu decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku zawierają, wymieniony w art. 107 § 1 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 267.), katalog elementów oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną.

Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenie w formie posiłku zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*, w myśl którego decyzje doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Stwierdzono, że w 12 przypadkach na 45 zbadanych udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych.

Ustalono, że pomocy w formie posiłku udzielano ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, w celu zapewnienia zdrowego żywienia.

W 2013 r. na terenie Gminy Piła Program realizowany był przez 50 placówek korzystających z 44 punktów żywieniowych, z czego 22 znajdowały się w przedszkolach, 19

w szkołach, 1 w żłobku oraz 1 w Dziennym Domu Pomocy w Pile i 1 w Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile. Dzieci uczęszczające do przedszkoli oraz żłobka otrzymywały całodzienne wyżywienie, uczniowie 16 szkół otrzymywali śniadanie oraz obiad, uczniowie 9 szkół spożywali obiady. W 18 przedszkolach, 20 szkołach i żłobku posiłki przygotowywane i wydawane były przez pracowników zatrudnionych w ww. placówkach. Uczniowie 2 szkół korzystali z posiłków przygotowywanych przez pracowników innych szkół. Natomiast do 7 placówek (4 przedszkoli i 3 szkół) posiłki dostarczały firmy zewnętrzne.

Oprócz ww. placówek dożywianie prowadzone było przez:

Ó Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile, ul. Ludowa 20, na mocy umowy nr 9/2013 zawartej przez Gminę Piła 10 stycznia 2013 r., w związku z ogłoszonym 20 listopada 2012 r. otwartym konkursem ofert na realizację zadań publicznych Gminy Piła z zakresu pomocy społecznej w 2013 r., w § 1 ww. umowy zleceniodawca zlecił zleceniobiorcy zapewnienie 1 posiłku ciepłego dla 80 osób posiadających decyzję MOPS;

Ó Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Pile, w którym całodzienne wyżywienie przygotowywane było przez zatrudnionych tam pracowników.

W trakcie czynności kontrolnych, 26 lutego 2014 r., dokonano oględzin stołówki znajdującej się w Szkole Podstawowej nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Pile mieszczącej się przy ul. Grabowej 18, w celu ustalenia warunków, w jakich uczniowie spożywają posiłki w ramach Programu.

W trakcie oględzin Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4 w Pile przedłożył kontrolującej „Protokół kontroli sanitarnej” nr ON-HŻ-466/4-62/13, sporządzony 24 stycznia 2013 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile. Analiza „Arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego”, tj. Szkoły Podstawowej nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Pile, wykazała, że jest on zgodny z wymaganiami.

W okresie objętym kontrolą Szkoła Podstawowa nr 4 w Pile uczestniczyła w trzech programach mających na celu popularyzację zdrowego stylu żywienia:

Ó „Dopłata do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”, co potwierdzają umowy: nr 46/2012 z 19 czerwca 2012 r. oraz nr 51/2013 z 18 czerwca 2013 r. zawarte z Okręgową Spółdzielnią Mleczarską w Czarnkowie;

Ó „Owoce w szkole” – realizowany przez państwa członkowskie Unii Europejskiej, co potwierdzają umowy: nr 91/2012/2013 z 22 września 2012 r. oraz nr 89/2012/2013

z 21 grudnia 2012 r. zawarte z „Las-Bór” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Człopie;

Ń „Trzymaj formę” – co potwierdza protokół z wizytacji działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile z 18 kwietnia 2013 r.

Ponadto nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 4 w Pile w 2013 r. realizowali założenia programu „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”.

Założenia ww. programów są zgodne z celem Programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, jakim jest upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewniono jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym. W 2013 r. MOPS nie prowadził badań pod względem jakości posiłków wydawanych w ramach Programu.

Na mocy art. 6a *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono tego rodzaju pomocy nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Ustalono, że Gmina Piła w 2013 r. udzielała pomocy na zasadach określonych w art. 6a *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono posiłków na zasadach określonych w art. 6a *ustawy* nie przekroczyła 20 % liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy Piła w poszczególnych miesiącach 2013 r. na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Analiza decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także w formie niepieniężnej w postaci

bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach wykazała, że pomoc w tych formach przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe.

Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenie niepieniężne (bony towarowe) zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*.

Ustalono, że decyzje administracyjne przyznające świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia niepieniężne w postaci bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach zawierają katalog wymaganych elementów, określonych w art. 107 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego* oraz zostały wydane przez osoby upoważnione.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 25 poz. 186 ze zm.) pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego, winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną. Kontrola wykazała, że w zbadanych przypadkach istniały przesłanki uzasadniające przyznanie pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności, a także w formie niepieniężnej w postaci bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach, co nie zostało jednak konkretnie sformułowane w wywiadach środowiskowych. Ponadto w podstawach prawnych wszystkich skontrolowanych decyzji przyznających pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz w formie niepieniężnej w postaci bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach stwierdzono brak powołania wskazanego § 6 rozporządzenia w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Osoby, którym w ramach Programu przyznano pomoc w postaci bonów towarowych mogły dokonywać zakupów artykułów żywnościowych w sklepach „Społem” Powszechnej

Spółdzielni Spożywców w Pile. Zgodnie z umową nr 11/2012 z 19 lipca 2012 r. wykonawca PSS „Społem” zobowiązał się do udostępnienia sklepów oferujących do sprzedaży w szczególności: nabiał, pieczywo, jaja, artykuły sypkie, produkty gotowe, warzywa, owoce, mięso, wędliny, ryby mrożone, artykuły chemiczne. Punkt 5 § 3 umowy wskazuje, że klient zamawiającego, na zlecenie, może dokonać zakupu artykułów chemicznych i żywnościowych, z wyłączeniem napojów alkoholowych i papierosów. Stwierdzono, że zlecenia wystawiane przez MOPS w związku z przyznaną pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności w postaci bonów uprawniały jedynie do zakupu artykułów spożywczych.

Świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności przyznawano i wypłacano za okres wskazany w art. 106 ust. 3 *ustawy o pomocy społecznej*.

Wysokość przyznanych przez MOPS w 2013 r. świadczeń pieniężnych dla jednej osoby lub rodziny mieściła się w przedziale od 100,00 zł do 600,00 zł miesięcznie, natomiast świadczenia niepieniężne (bony towarowe) miały wartość od 150,00 zł do 200,00 zł.

We wszystkich ww. przypadkach wysokość przyznanych świadczeń ustalano w oparciu o „Wytyczne do naliczania zasiłku przyznawanego w ramach ustawy *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*” Dyrektora MOPS.

Kontrola wykazała, że realizacja świadczeń była zgodna z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi przyznającymi pomoc w ramach Programu.

Stwierdzono, że w 2013 r. w okresie letniej przerwy w nauce Gmina Piła udzielała pomocy w formie posiłków, świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych.

Kontrola ksiąg rachunkowych MOPS oraz Urzędu Miasta wykazała, że Gmina Piła wydatkowała środki własne na realizację Programu w 2013 r. w kwocie 1 570 787,49 zł. Środki własne przeznaczono na zakup posiłków, wypłatę zasiłków celowych w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz niepieniężnych w postaci bonów uprawniających do zakupu artykułów spożywczych w wyznaczonych sklepach.

Stwierdzono, że do udziału środków własnych gminy w realizacji zadania niepoprawnie zaliczono kwotę 19 998,00 zł wypłaconą w wyniku zawartej przez Gminę Piła w dniu 10 stycznia 2013 r umowy nr 9/2013 z Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile, zgodnie z którą zleceniobiorca miał zapewnić dziennie 1 ciepły posiłek dla 80 osób posiadających decyzję

MOPS. Za realizację powyższego zadania publicznego Gmina Piła zobowiązała się przekazać dotację w kwocie 95 040,00 zł płatną w równych dwunastomiesięcznych transzach w wysokości 7 920,00 zł. W oparciu o przedłożone przez Urząd Miasta wyciągi bankowe potwierdzono dokonanie wypłaty dotacji w pełnej kwocie, tj. 95 040,00 zł w dwunastomiesięcznych transzach w wysokości 7 920,00 zł. W oparciu o miesięczne zestawienia MOPS osób korzystającymi z posiłków przygotowywanych przez Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w związku z wydanymi decyzjami liczba faktycznie wydanych dziennie posiłków była niższa niż to wynika z ww. umowy. W poszczególnych miesiącach 2013 r. liczba osób posiadających decyzje uprawniające do korzystania z posiłków przygotowanych przez Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile wynosiła: styczeń – 57 osób, luty – 64 osoby, marzec – 65 osób, kwiecień – 59 osób, maj – 64 osoby, czerwiec – 65 osób, lipiec – 61 osób, sierpień – 65 osób, wrzesień - 64 osoby, październik - 65 osób, listopad – 63 osoby, grudzień – 66 osób. Oznacza to, że Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile w 2013 r. objął dożywianiem o 202 osoby mniej niż to wynikało z zawartej umowy, przy miesięcznej stawce żywieniowej wynoszącej 99,00 zł (7 920 zł – miesięczna dotacja : 80 osób) Gmina Piła w ramach przyznanej dotacji dokonała wypłaty 19 998,00 zł (202 osoby x 99,00 zł stawka miesięczna) za posiłki nie wydane osobom posiadającym decyzje MOPS. W związku z powyższym, wydatki w kwocie 19 998,00 zł nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych Gminy Piła w realizacji Programu w 2013 r. Dlatego przyjąć należy, że Gmina Piła na realizację Programu w 2013 r. wydatkowała środki własne w kwocie 1 550 789,49 zł.

Ustalono, że w Urzędzie Miasta Piły oraz w MOPS, stosownie do wymagań zawartych w § 6 Porozumienia z 21 stycznia 2013 r. oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, prowadzono wyodrębnioną ewidencję w zakresie otrzymania i wydatkowania środków z dotacji.

Skontrolowane dowody księgowe posiadają cechy określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) oraz zostały zaakceptowane i zadekretowane w wymaganej formie.

Wydatki ujęto w ewidencji księgowej MOPS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych

oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.) oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207).

Gmina Piła na realizację Programu w 2013 r. wydatkowała otrzymaną od Wojewody Wielkopolskiego dotację w wysokości 1 923 970,00 zł. Środki z dotacji wydatkowano na zakup posiłków, wypłatę zasiłków celowych w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz niepieniężnych w postaci bonów uprawniających do zakupu artykułów spożywczych w wyznaczonych sklepach.

Zgodnie z Porozumieniem z 21 stycznia 2013 r., Gmina Piła zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w 2013 r. w wysokości nie mniejszej niż 40 % całkowitego kosztu realizacji zadania. Kontrola wykazała, że w Gminie Piła w 2013 r. faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*” wyniosły 3 474 759,49 zł, w tym:

1. 1 923 970,00 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
2. 1 550 789,49 zł – środki własne gminy, co stanowi **44,63 %** zrealizowanych wydatków.

Kontrola dokumentów wykazała, że w 2013 r. w związku z realizacją Programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*” nie prowadzono postępowań o udzielenie zamówień publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.).

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Ustalono, że Gmina Piła złożyła terminowo rozliczenie dotacji udzielonej w 2013 r. na realizację Programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”. Dane wykazane w rozliczeniu były zgodne z ewidencją księgową MOPS. Jednakże z uwagi na nieprawidłowe zakwalifikowanie wydatków w kwocie 19 998,00 zł do środków własnych gminy na realizację Programu w 2013 r. uznać należy, że dane zawarte w rozliczeniu dotacji są niezgodne ze stanem faktycznym.

Na podstawie § 11 ust. 1 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* Prezydent Miasta Piły był zobowiązany do przekazywania Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie. Ustalono, że informacje o realizacji Programu za poszczególne kwartały 2013 r. przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu z zachowaniem terminów określonych w § 11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Szczegółowej kontroli poddano informacje przedstawione w sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. Kontrola wykazała, że ww. sprawozdanie zawiera katalog danych wymienionych w § 11 ust. 3 cytowanego rozporządzenia. Jednakże stwierdzono, że w złożonym rozliczeniu wykazano dane niezgodne z ewidencją księgową MOPS w zakresie:

- H łącznego kosztu realizacji zadania,
- H kwoty kosztów poniesionych ze środków własnych gminy na realizację zadania,
- H kwoty kosztów poniesionych ze środków z dotacji na realizację zadania.

Ponadto w Dziale I ww. sprawozdania *Informacje ogółem* wykazano niepoprawne informacje w zakresie *Liczby punktów żywieniowych ogółem, w tym: „Stołówki” i „Inne”*.

Na mocy art. 8 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* Program jest realizowany w gminach, a koordynatorem Programu w gminie jest, odpowiednio, wójt (burmistrz, prezydent miasta), natomiast art. 3 pkt 3 powołanej ustawy stanowi, iż w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące utworzenia systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych w ramach Programu. Kontrola wykazała, że Prezydent Miasta Piły podjął w powyższym zakresie następujące działania:

1. analizował i akceptował sprawozdania z realizacji Programu,
2. dokonywał oceny informacji rocznych przedstawianych Radzie Miasta Piły dotyczących działań realizowanych w zakresie polityki społecznej, w tym również w zakresie dotyczącym realizacji Programu,
3. brał udział w naradach z dyrektorami jednostek oświatowych, na których omawiano wszelkie kwestie związane z dożywianiem wychowanków i uczniów, a także formułowano wnioski i sugestie dotyczące usprawnienia bieżącej działalności w tym zakresie,

4. podczas wizytacji w podlegających Gminie Piła jednostkach oświatowych, wraz z działającym z upoważnienia Prezydenta Miasta Piły dyrektorem Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, oceniał warunki panujące na blokach żywieniowych, ich stan techniczny oraz zachęcał do podnoszenia jakości świadczonych usług,
5. brał udział w pracach związanych z przygotowaniem planu finansowego stosownie do zidentyfikowanych potrzeb.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności finansowanych z Programu w Gminie Piła był zbyt wysoki, co nie sprzyjało realizacji jego celów ustawowych.
2. W 12 przypadkach na 45 zbadanych udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych.
3. Niepoprawne zaliczenie kwoty 19 998,00 zł do środków własnych gminy na realizację Programu wydatkowanej w związku z umową nr 9/2013 zawartą w dniu 10 stycznia 2013 r z Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile.
4. W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. wykazano dane niezgodne z ewidencją księgową MOPS w zakresie:
  - Ń łącznego kosztu realizacji zadania,
  - Ń kwoty kosztów poniesionych ze środków własnych gminy na realizację zadania,
  - Ń kwoty kosztów poniesionych ze środków z dotacji na realizację zadania.
5. W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. wykazano informacje niezgodne ze stanem faktycznym.
6. W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem wydatków w kwocie 19 998,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2013 r. dane wykazane w rozliczeniu dotacji są niepoprawne.

Ad. 1

Gmina Piła realizując Program w 2013 r. stosowała dwie formy pomocy, tj. pomoc w formie posiłku oraz zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności, w tym w formie pieniężnej

i niepieniężnej - w postaci bonów uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach. W oparciu o sprawozdanie z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za I – IX 2013 r. ustalono, że pomocy w postaci posiłku udzielono 1611 osobom, zasiłek celowy na zakup żywności w formie świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznano 1950 osobom. Poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności wyniósł w Gminie Piła 54,76% i był zbyt wysoki, co nie sprzyjało realizacji celów ustawowych.

Ad. 2

Stwierdzono, że w 12 przypadkach (poz. 3, 4, 15, 21, 22, 26, 32, 33, 34, 35, 37, 42 „Zestawienia skontrolowanych decyzji administracyjnych wydanych w 2013 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w związku z udzielaniem pomocy w formie posiłku”) na 45 zbadanych udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnych.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora MOPS wynika, że sytuacja ta była wynikiem:

- istnienia pilnej potrzeby realizacji świadczenia dla osoby bezdomnej (poz. 42 zestawienia),
- wydania decyzji będącej kontynuacją uprzednio przyznanego świadczenia (poz. 4 zestawienia),
- dożywiania dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół, gdzie żywienie dzieci realizowane jest jako element ciągłego procesu wspomagania ich właściwego rozwoju, tak by uwzględnić pełen okres żywienia dziecka w miesiącu kalendarzowym (poz. 3, 15, 21, 22, 26, 32, 33, 34, 37 zestawienia).

Ad. 3

Kontrola ksiąg rachunkowych MOPS oraz Urzędu Miasta wykazała, że Gmina Piła wydatkowała środki własne na realizację Programu w 2013 r. w kwocie 1 570 787,49 zł.

Stwierdzono, że do udziału środków własnych gminy w realizacji zadania niepoprawnie zaliczono kwotę 19 998,00 zł wypłaconą w wyniku zawartej przez Gminę Piła w dniu 10 stycznia 2013 r umowy nr 9/2013 z Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile, zgodnie z którą zleceniobiorca miał zapewnić dziennie 1 ciepły posiłek dla 80 osób posiadających decyzję MOPS. Za realizację powyższego zadania publicznego Gmina Piła zobowiązała się

przekazać dotację w kwocie 95 040,00 zł płatną w równych dwunastomiesięcznych transzach w wysokości 7 920,00 zł. W oparciu o przedłożone przez Urząd Miasta wyciągi bankowe potwierdzono dokonanie wypłaty dotacji w pełnej kwocie, tj. 95 040,00 zł

w dwunastomiesięcznych transzach w wysokości 7 920,00 zł. W oparciu o miesięczne zestawienia MOPS osób korzystającymi z posiłków przygotowywanych przez Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile w związku z wydanymi decyzjami liczba faktycznie wydanych dziennie posiłków była niższa niż to wynika z ww. umowy. W poszczególnych miesiącach 2013 r. liczba osób posiadających decyzje uprawniające do korzystania z posiłków przygotowanych przez Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile wynosiła: styczeń – 57 osób, luty – 64 osoby, marzec – 65 osób, kwiecień – 59 osób, maj – 64 osoby, czerwiec – 65 osób, lipiec – 61 osób, sierpień – 65 osób, wrzesień - 64 osoby, październik - 65 osób, listopad – 63 osoby, grudzień – 66 osób. Oznacza to, że Caritas Parafii pw. Św. Antoniego w Pile w 2013 r. objął dożywianiem o 202 osoby mniej niż to wynikało z zawartej umowy, przy miesięcznej stawce żywieniowej wynoszącej 99,00 zł (7 920 zł – miesięczna dotacja : 80 osób) Gmina Piła w ramach przyznanej dotacji dokonała wypłaty 19 998,00 zł (202 osoby x 99,00 zł stawka miesięczna) za posiłki nie wydane osobom posiadającym decyzje MOPS. W związku z powyższym, wydatki w kwocie 19 998,00 zł nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych Gminy Piła w realizacji Programu w 2013 r. Dlatego przyjęć należy, że Gmina Piła na realizację Programu w 2013 r. wydatkowała środki własne w kwocie 1 550 789,49 zł.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora MOPS wynika cyt. „(...) Klienci kierowani na posiłek do organizacji to szczególna grupa klientów: osoby bezdomne, uzależnione, zaburzone psychicznie, pozbawione posiłku, ubrania, schronienia, czyli pozbawione możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb, wymagające często wręcz interwencyjnych działań. Kieruje się je więc w trybie doraźnym na posiłek, a następnie uzupełnia dokumenty. Często ze względu na specyfikę tych klientów, nie udaje się zebrać wszystkich niezbędnych dokumentów do wydania decyzji. Gmina analizując doświadczenia z lat poprzednich, aby uniknąć sytuacji z 2013 r., w umowie z organizacją na 2014 r. zrezygnowała z zapisu o wydawaniu decyzji wszystkim kierowanym osobom, o których mowa wyżej. Informuję również, że Prezydent Miasta Piły nie przyjął jeszcze sprawozdania Caritas Parafii pw. Św. Antoniego, dlatego dotacja za 2013 r. nie została rozliczona (...)” .

Ad. 4

W sprawozdaniu z realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I – IX 2013 r. w Dziale I *Informacje ogółem* wykazano dane niezgodne z ewidencją księgową MOPS w następujących wierszach:

$\acute{H}$ *Koszt programu ogółem;*

z tego:

$\acute{H}$ *środki własne;*

$\acute{H}$ *dotacja.*

Dyrektor MOPS wyjaśniła cyt. „Zgodnie z objaśnieniami do formularza sprawozdania z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” sprawozdanie to jest sporządzane z wydanych decyzji, z wyjątkiem:

$\acute{H}$ świadczenia w formie posiłku, korygowanego o faktyczną realizację

$\acute{H}$ świadczenia w formie posiłku przyznanego bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego (art. 6a ustawy)

Generalnie więc sprawozdanie pokazuje zaangażowane środki na dożywianie, które są korygowane tylko o koszt posiłków faktycznie realizowanych. W przypadku gdy na koniec kwartału nie ma informacji na temat faktycznej realizacji (np. nie wpłynęły faktury z placówek do terminu sprawozdania, trwa postępowanie wyjaśniające w sprawie uchylecia decyzji itp.), przyjmuje się informacje z decyzji i koryguje w następnym sprawozdaniu. Nie dotyczy to sprawozdania rocznego, którego rozliczenie powinno być dokonane w terminach umożliwiających przygotowanie sprawozdania z realizacji.

Ad. 5

W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. wykazano informacje niezgodne ze stanem faktycznym. W Dziale I sprawozdania *Informacje ogółem* w wierszach:

$\acute{H}$ *Liczba punktów żywieniowych ogółem:* jest 50, kontrola wykazała, że było 44;

z tego:

    - *stołówki:* jest 0, kontrola wykazała, że było 37;

    - *inne (pomieszczenia do przygotowywania kanapek, mleka lub wydawania posiłków):* jest 50, kontrola wykazała, że było 7,

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.

Ad. 6

W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem wydatków w kwocie 19 998,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2013 r. dane wykazane w złożonym rozliczeniu dotacji są niepoprawne w zakresie łącznego kosztu realizacji zadania oraz kwoty wydatkowanych środków własnych gminy.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono trzy uchybienia polegające na:

- we wszystkich zbadanych decyzjach administracyjnych przyznających, w ramach Programu, pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w formie świadczenia niepieniężnego w postaci bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach wśród powołanych podstaw prawnych nie wskazywano § 6 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- we wszystkich zbadanych przypadkach w wywiadach środowiskowych nie zostały konkretnie sformułowane przesłanki uzasadniające udzielanie, w ramach Programu, pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w formie niepieniężnej w postaci bonów towarowych uprawniających do zakupu produktów żywnościowych w wybranych sklepach. Analiza przedmiotowej dokumentacji wykazała, że głównymi przesłankami udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych były:
  - Ń w kilku przypadkach pomocy udzielono osobom chorym wymagającym specjalistycznej diety,
  - Ń w kilku przypadkach pomoc w tej formie uzasadniona była sytuacją rodzinną,
- we wszystkich skontrolowanych decyzjach administracyjnych przyznających, w ramach Programu, pomoc w formie posiłku nie wskazywano jaki rodzaj posiłku został przyznany oraz nie określano jego kosztu jednostkowego. Spowodowało to, że

rozstrzygnięcia ww. decyzji zawierają niepełne dane dotyczące przyznanych posiłków w zakresie: ich rodzaju oraz kosztu jednostkowego.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz dołączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego załącznikach:

1. Oświadczenie z 20 lutego 2014 r. złożone przez Zastępcę Prezydenta Miasta Piły.
2. Lista sprawdzająca realizację programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”.
3. Lista sprawdzająca kwartalne informacje o realizacji programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”.
4. Protokół oględzin z 26 lutego 2014 r.
5. Lista sprawdzająca finansową realizację programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”.
6. Lista sprawdzająca prawidłowość udzielania świadczeń w ramach programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. Udzielanie świadczeń w postaci posiłku wyłącznie na podstawie obowiązujących decyzji administracyjnych przyznających przedmiotową pomoc zgodnie z art. 106 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
2. Kwalifikowanie do wydatków poniesionych na realizację programu w zakresie dożywiania jedynie środki udzielone na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej.
3. Sporządzenie korekty rozliczenia dotacji w związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem wydatków w kwocie 19 998,00 zł jako udziału środków własnych gminy.
4. Wskazywanie w rozstrzygnięciach decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie posiłku pełnych danych dotyczących rodzaju przyznanych posiłków oraz ich kosztu jednostkowego.

Biorąc pod uwagę fakt, iż z dniem 1 stycznia 2014 r. przestały obowiązywać przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa*

w zakresie dożywiania” oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z uwagi na nieusuwalny charakter tych nieprawidłowości odstępuje się od wydania zaleceń w związku z nieprawidłowościami opisanymi pod poz. 1, 4 i 5 oraz uchybieniami opisanymi pod poz. 1-2.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Przemysław Pacia
Wicewojewoda Wielkopolski